

ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL UYGULAMALARINDAN DOYUMLARINI YORDAYICI FAKTÖRLER

İsmail ŞAHİN*
Ahmet ERDOĞAN**
A. Oğuz AKTÜRK***

ÖZET

Bu araştırmada, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Bölümlerinde okumakta olan 286 son sınıf öğrencilerinin okul uygulamaları ile ilgili doyumlarını yordayıcı faktörler incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak Aksu ve Demirtaş (2006) tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Bu ankete öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumlarını ve okul uygulamalarındaki teknoloji kullanımını ölçen iki tane bölüm eklenmiştir. Ayrıca çalışma grubunun profilini çıkarmak amacıyla öğretmen adaylarının anabilim dalı, cinsiyeti, öğretim tekniği, bilgisayar ve internet sahipliği sorulmuştur. Bu çalışmada, uygulama okul ortamı, müdürü, öğretmeni, öğretim elemanı, öğretmen adayı, öğretmen adayı doyum ve teknoloji kullanımının hepsinin birbiri ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumlarını yordama da; uygulama öğretmeni, öğretim elemanı, okul müdürü ve teknoloji kullanımının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde önemli faktörler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, Okul uygulaması, Doyum

ABSTRACT

In this study, the factors related to the school internship satisfaction of 286 undergraduate senior students in the College of Education at Selçuk University were examined. As a data collection instrument, a questionnaire developed by Aksu and Demirtaş (2006) was used. Two scales measuring the school internship satisfaction of the pre-service teachers and the technology use in their internship school were added to the original survey. To report the participant demographics, their affiliated program, gender, instructional technique, and computer and Internet ownership were asked. It was found that the school internship environment, principal, teacher, faculty member, teacher candidate, satisfaction, and technology use were significantly related to each other. Also, four of the six scales, namely, the internship teacher, faculty member, principal, and technology use, were identified as the significant predictors of the pre-service teachers' satisfaction from their school internship.

Keywords: Teacher candidate, School internship, Satisfaction

GİRİŞ

Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak eğitim (Ertürk, 1975) ve genel anlamda insanın kazanılmış yeteneklerinin işe koşulmasıyla doğaya egemen olmak için tasarladığı rasyonel bir disiplin olarak teknoloji, insanlığın mükemmelleştirilmesi, kültürlenmesi ve geliştirilmesi, doğaya ve çevresine karşı egemen bir unsur haline gelmesinde etken olmuştur (Alkan, 1998). Teknolojinin hızla geliştiği

* Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi

** Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi

*** Öğr. Gör., Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi

günümüz koşullarında, teknolojinin eğitime olan etkisi üzerinde durulurken ilk akla gelen bilgisayar teknolojileridir. Günlük yaşantımızın her alanında bu kadar çok kullanılan bilgisayarların, eğitim öğretimi etkilemesi de kaçınılmazdır. Bilgisayarlar her geçen gün okullarda ve özellikle öğrenme-öğretme süreçlerinde daha fazla kullanılmaktadır. Bu sebeple öğretmenler gerek hizmet içi eğitim ile gerekse öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim sürecinde gördükleri dersler ile öğretim teknolojileri hakkında bilgilenmekte ve çeşitli beceriler kazanmaktadırlar (Deniz, 1994).

Eğitim ve öğretimde başarının en önemli ögesi öğretmendir. Girod ve Cavanaugh (2001), öğretmenlik uygulamalarında teknolojiyi ve özellikle öğretmenleri değişimin bir öncüsü olarak görmüşlerdir. Ayrıca öğretmenlere, giderek sınıftaki rollerini değiştirecek yeni teknoloji kullanım alanları için zaman, destek ve yaratıcı alan verilmesini önermişlerdir. Bunun için öğretmenlerin bir hizmet öncesi eğitimden geçmesi gerekmektedir (Sözer, 1991). Hizmet öncesi öğretmen eğitiminin niteliğinin yükseltilmesi amacıyla yönelik olarak 1994 yılında uygulamaya konulan YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde öğretmen adaylarına öğretmenlik formasyonunun yeterince kazandırılması amacı ile 1997-1998 eğitim-öğretim yılı itibarıyla üniversitelerin eğitim fakültelerinin tüm bölümlerinde ders programına okul uygulamalarına yönelik dersler konulmuştur. Okul uygulamalarının amacı, öğretmen adaylarının hizmet öncesinde okul iklimine alışmasını, okuldaki yapılanmayı kavramasını, okuldaki birim ve unsurları tanımasını ve öğretmenlik için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazanmasını sağlamaktır. (YÖK/Dünya Bankası, 1998). Bu özellikleri ile okul uygulamaları, daha çok gözlem ağırlıklı bir süreçtir.

Selçuk (2000) gözlemi, kendi kendine oluşan ya da bilinçli olarak düzenlenen olayları belirlenen bir sırada incelenmesi olarak tarif etmiştir. Bir öğretmen adayı, farklı öğretmenlerin sınıflarını nasıl yönettiklerini, öğrencilere ders içeriklerini nasıl aktardıklarını gözleyerek ileride karşılaşılabileceği durumlar hakkında yararlı bilgiler elde edebilir (Selçuk, 2000). Alkan (1991) okul uygulama sürecini, öğretmen adaylarının kuram ile uygulama arasındaki ilişkiyi anlamasında temel öge olarak nitelendirmekte ve öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini geliştirmelerinin, mesleğin gerektirdiği kuramsal bilgileri eğitim ortamlarında uygulayabilme becerisini kazanmalarının ve öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu tutum oluşturmalarının bu süreç sonunda gerçekleşebileceğini belirtmektedir.

Okul uygulamaları, üniversite ile okulun işbirliğini gerektiren, hem öğrenci hem de öğretmen aday eğitiminin kalitesini artırmaya yönelik etkinlikleri içeren bir süreçtir (Kern, 2004; Levine, 2002). Fakat kişisel ve öğretimsel nedenlerden dolayı, okul uygulaması sürecinde bazı öğretmenlerin kendi sınıflarına öğretmen adaylarının gözlemci olarak katılmalarından hoşlanmadıkları görülmektedir (Selçuk, 2000). Lee, Walker ve Bodycott (2000), birçok öğretmen adayının okul müdürlüğü hakkında olumsuz inançlara sahip olduğunu gözlemişlerdir. Aslında öğretmen adayları için staj okulundaki prosedürler ve sınıf içi-dışı etkinlikler yeni olacağından bu süreçte gerek danışman öğretim elemanının gerekse okul idareci ve öğretmenin yardımına ihtiyaç duyacaklardır. Bu nedenle, özellikle

Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarından Doyumlarını Yordayıcı Faktörler

uygulama öğretmenleri, rehberlik ettikleri adayların okul ile ilgili sorunlarını gidermeye çalışmalı ve okul sistemini daha iyi tanımalarına yardımcı olmalıdır (Beach & Pearson, 1998; Conway, 2001; Ingersoll, 2001; Zeichner, 1992). Böylelikle öğretmen adayları, uygulama okullarında bir ziyaretçi olarak değil okulun bir parçası olarak bulduklarını hissedeceklerdir.

Bullough, Young ve Draper (2004), okul uygulamalarının ve öğretmen eğitimi sürecinin yeterince incelenmediğini ifade etmiştir. Aslında öğretmen adaylarının okul uygulamalarındaki tecrübe ve gelişimleri, sürekli ve düzenli olarak araştırılmalıdır. Ancak bu şekilde öğretmen adaylarının teorik bilgileri ve okul uygulamaları, onların doyumunu sağlayacak şekilde ve çağın gerektirdiği ölçüde güncellenebilir ve geliştirilebilir. Bu amaçla, öğretmen adaylarının okul uygulamaları ile ilgili doyumlarını yordayıcı faktörler bu çalışmada incelenmiştir.

AMAÇ

Bu araştırmanın genel amacı, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Bölümlerinde okumakta olan son sınıf öğrencilerinin okul uygulamaları ile ilgili doyumlarını yordayıcı faktörleri incelemektir.

YÖNTEM

Bu araştırmanın modeli “survey”dir. Bu araştırmanın çalışma grubu, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Bölümlerinde okumakta olan 286 son sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışma grubu ile ilgili istatistiki bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubu profili ile ilgili sorulara göre öğretmen adaylarının dağılımı

Soru	Seçenek	n	Yüzde
Cinsiyet	Bay	155	55,2
	Bayan	126	44,8
Bilgisayar Sahipliği	Var	123	44,7
	Yok	152	55,3
İnternet Erişimi	Var	79	32,9
	Yok	161	67,1
Anabilim Dalı	Biyoloji	38	13,3
	Coğrafya	36	12,6
	Edebiyat	49	17,1
	Fizik	44	15,4
	Kimya	40	14,0
	Matematik	42	14,7
	Tarih	37	12,9
Öğretim Tekniği	Tamamen öğretmen merkezli	9	3,3
	Ağırlıklı olarak öğretmen merkezli kısmen öğrenci merkezli	49	17,9
	Öğretmen merkezli ve öğrenci merkezliyi eşit olarak içerir	87	31,8
	Ağırlıklı olarak öğrenci merkezli kısmen öğretmen merkezli	107	39,1
	Tamamen öğrenci merkezli	22	8,0

Bay öğretmen adayları, çalışma grubunun yaklaşık olarak %55'ini oluştururken bayan öğretmen adaylarının yüzdesi %45'tir. Benzer oranlar katılımcıların bilgisayar sahibi olmaları içinde geçerlidir. Öğretmen adaylarının yaklaşık %45'i bilgisayara sahip olduğunu belirtmiştir. Ayrıca katılımcıların yaklaşık %33'ü internet erişiminin olduğunu ifade etmiştir. Bu oranlar bilgisayar teknolojilerinin her ne kadar istenen oranda olmasa da hızla yaygınlaştığını göstermektedir. Bu çalışmada, en fazla katılımcı 49 öğrenci ile Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Anabilim Dalı'ndan olmuştur. Fakat genel olarak, her anabilim dalından yeterli ve yaklaşık olarak eşit sayıda öğretmen adayı bu çalışmaya katılmıştır.

Ayrıca bu araştırma da, öğretmen adaylarından kendilerini en iyi tanımlayan öğretim tekniğini belirtmeleri istenmiştir. En yüksek oranda tercih edilen seçenek, ağırlıklı olarak öğrenci merkezli fakat öğretmen merkezliyi de içeren öğretim tekniğidir. Bunu izleyen en çok seçilen ikinci tercih, öğretmen ve öğrencinin eşit olarak yer aldığı öğretim tekniği olmuştur. En az tercih edilen öğretim tekniği ise tamamen öğretmen merkezli olanıdır. Bu sonuçlar gösteriyor ki öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu, öğrencilerin öğretim sürecinde tamamen veya kısmen yer almaları gerektiğini düşünmektedir.

Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarından Doyumlarını Yordayıcı Faktörler

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Aksu ve Demirtaş (2006) tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Bu ankete öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumlarını ve okul uygulamalarındaki teknoloji kullanımını ölçen iki tane bölüm eklenmiştir. Bu durumda anketi oluşturan 7 tane bölüm şu şekilde sıralanmıştır: Okul uygulamalarında okul ortamı, müdür, öğretmen, öğretim elemanı (uygulama koordinatörü), öğretmen adayı, öğretmen adayı doyumunu ve teknoloji kullanımı. Bu bölümler toplam 47 sorudan oluşmaktadır. Ayrıca çalışma grubunun profilini çıkarmak amacıyla öğretmen adaylarının anabilim dalı, cinsiyeti, öğretim tekniği, bilgisayar ve internet sahipliği sorulmuştur.

Anket güvenilirliği test edilmiş ve Cronbach Alfa değeri 0,92 olarak bulunmuştur. Bu yüksek Cronbach alfa değeri anketin güvenilirliğini açık bir şekilde ortaya koymuştur. Ayrıca anketi oluşturan bölümler arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Son olarak, öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumunu yordayıcı faktörler analiz edilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Ankette yer alan bölümler arası ilişkiler analiz edilip Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmada yer alan değişkenler arası korelasyon değerleri

Değişken	1	2	3	4	5	6	7
1. Okul ortamı	-						
2. Müdür	0,29**	-					
3. Öğretmen	0,53**	0,25**	-				
4. Öğretim elemanı	0,26**	0,31**	0,27**	-			
5. Öğretmen adayı	0,29**	0,12*	0,39**	0,24**	-		
6. Doyum	0,43**	0,45**	0,51**	0,46**	0,31**	-	
7. Teknoloji	0,31**	0,25**	0,37**	0,35**	0,26**	0,42**	-
Arit. ortalama	2,38	2,31	3,54	2,25	2,76	2,30	3,06
Std. sapma	0,85	0,64	1,08	0,68	1,25	0,61	1,04

*: $p < 0,05$; **: $p < 0,01$

Araştırmada yer alan tüm değişkenler arasında, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde pozitif ilişkiler bulunmuştur. Bu sonuçlar, okul uygulamaları değerlendirilirken bir bütün olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Okul uygulamalarında okul ortamı, müdür, öğretmen, öğretim elemanı (uygulama koordinatörü), öğretmen adayı, öğretmen adayı doyumunu ve teknoloji kullanımı birbiri ile ilişkilidir. Bu faktörler birbirini pozitif bir şekilde etkilemektedir ve bu olumlu ilişki okul uygulamalarında göz ardı edilmemelidir. Aslında Karamustafaoğlu ve Akdeniz (2002) çalışmalarında, laboratuvar ve öğretim teknolojilerinden faydalanma, değerlendirme materyali hazırlama ve basit araç-gereç geliştirme ile ilgili davranışlarını sergileyebilmeleri için uygulama okulları

ve öğretmenleri tarafından öğretmen adaylarına tamamıyla olarak sağlanmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca, Can (2001) okul müdürlüğünün, gerekli ortamı hazırlamak ve denetlemekle ilgili görevlerinin gerçekleştirilmesinde de aynı şekilde yetersizlikler belirtmiştir.

Okul uygulamaları, öğretmen adayları için vardır ve onların gelişimi için çok önemlidir. Bu nedenle, öğretmen adaylarının doyumunu ve bunu etkileyen faktörler öncelikli olarak göz önünde bulundurulmalıdır. Selçuk (2000), öğretmen adaylarının danışman öğretim elemanları ile iletişim eksikliğinin, onların doyumunu olumsuz yönde etkileyen bir faktör olduğunu vurgulamıştır. Benzer şekilde, Sağlam ve Sağlam (2000), okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin yürütülmesinde öğretmen adaylarının ve uygulama öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları ve bu sorunların çözümü için getirdikleri önerileri saptamak amacıyla yaptıkları çalışmadan elde ettikleri bulgulara göre, fakülte ve uygulama okulları arasındaki iletişim ve işbirliği düzeyinin artırılması ve uygulamada görev alacak öğretmenleri bilgilendirmek amacıyla seminerler düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Çalışmamızda, katılımcılar orta düzeyde doyum ($\bar{X} = 2,30$) ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının doyumunu yordayıcı faktörler regresyon analizi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Regresyon analizi sonucu öğretmen adaylarının doyumunu yordayıcı faktörler

Model ^a	R	R ²	Std. sapma	R ² değişimi	F değişimi	Sd ₁	Sd ₂	p (F değişimi)
1 ^b	0,52	0,27	0,73	0,27	97,76	1	271	<0,01
2 ^c	0,61	0,38	0,67	0,11	48,74	1	270	<0,01
3 ^d	0,66	0,44	0,64	0,06	29,41	1	269	<0,01
4 ^e	0,68	0,46	0,63	0,02	9,15	1	268	<0,01

^a: Bağımlı değişken: Doyum

^b: Bağımsız değişkenler: Öğretmen

^c: Bağımsız değişkenler: Öğretmen, öğretim elemanı

^d: Bağımsız değişkenler: Öğretmen, öğretim elemanı, müdür

^e: Bağımsız değişkenler: Öğretmen, öğretim elemanı, müdür, teknoloji

Öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumlarını yordamada; okul uygulaması öğretmeni, öğretim elemanı, okul müdürü ve teknoloji kullanımının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde önemli faktörler olduğu tespit edilmiştir. Uygulama öğretmeni, öğretim elemanı ve okul müdürü ile ilgili olumlu görüş ve tecrübelerle sahip olan öğretmen adayları, stajdan daha fazla memnun kalmaktadır. Bu sonuçlar gösteriyor ki; öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumları çevre etkenlerine önemli ölçüde bağlıdır. Okul uygulaması öğretmeni, öğretim elemanı ve okul müdürünün işbirliği, öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumları için kaçınılmaz bir sonuçtur.

Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarından Doyumlarını Yordayıcı Faktörler

Harris ve Tassell (2005) ile Harmandar ve arkadaşları (2000) bu işbirliğinin önemini vurgulamışlardır. Ayrıca Aksu ve Demirtaş (2006) tarafından geliştirilen ankette olmayıp bu çalışmada ankete eklenen okul uygulamalarında teknoloji kullanımının, katılımcıların doyumunda önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Staj okullarında öğretim teknolojilerinin kullanımını gözlemleyen öğretmen adayları, okul uygulamasından daha fazla memnun kalmaktadır. Bu sonuç, öğretim teknolojilerinin okullarda kullanımının gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu nedenle, okul uygulama öğretmeni, öğretim elemanı ve okul müdürü öğretmen adaylarına örnek olacak ve onları teşvik edecek şekilde öğretim teknolojilerini etkili bir biçimde kullanmalıdır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar

- Bu çalışmada, uygulama okul ortamı, müdürü, öğretmeni, öğretim elemanı, öğretmen adayı, öğretmen adayı doyumunu ve teknoloji kullanımı değişkenlerinin hepsinin birbiri ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür.
- Öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumlarını yordamada; uygulama öğretmeni, öğretim elemanı, okul müdürü ve teknoloji kullanımının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde önemli faktörler olduğu tespit edilmiştir.
- Bu araştırmada, okul uygulamalarında öğretim teknolojilerinin kullanımı, öğretmen adaylarının doyumlarını yordayıcı önemli bir faktör olarak bulunmuştur.

Öneriler

- Araştırma sonuçları, eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliğinin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Öğretmen adaylarının okul uygulamalarından doyumları için uygulama öğretmeni, öğretim elemanı ve okul müdürü dayanışma içinde olmalıdır.
- Bu araştırmada, Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Bölümlerinde okumakta olan son sınıf öğrencilerinin okul uygulamaları ile ilgili doyumlarını yordayıcı faktörler incelenmiştir. Gelecekteki araştırmalar, Eğitim Fakültesinin diğer bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarını da içerebilir.
- Öğretmen adaylarının okul uygulamalarındaki doyumları ve teknoloji kullanımları ile ilgili benzer araştırmalar, farklı üniversitelerin eğitim fakültelerinde de yapılarak sonuçlar birleştirilebilir. Bu şekilde YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığının “öğretmen yetiştirilmesi” konusundaki yeni projelerine de katkı sağlanabilir.

Kaynaklar

- Aksu, M.B. & Demirtaş, H. (2006). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi II Dersine İlişkin Görüşleri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 3-21.
- Alkan, C. (1991). *Özel Öğretim İlke ve Yöntemleri "Özel Öğretim Teknolojileri"*. Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Beach, R. & Pearson, D. (1998). Changes in Preservice Teachers' Perceptions of Conflicts and Tensions. *Teaching and Teacher Education*, 14(3), 337-351.
- Bullough, R.V., Young, J., & Draper, R.J. (2004). One-year Teaching Internships and the Dimensions of Beginning Teacher Development. *Teachers and Teaching: theory and practice*, 10(4), 365-394.
- Can, N. (2001). Öğretmenlik Uygulamasının Yönetimi ile İlgili Yeni Düzenlemenin Getirdikleri ve Yaşanan Sorunlar. *E. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 239-262.
- Conway, P.F. (2001). Anticipatory Reflection While Learning to Teach: From a Temporally Truncated to a Temporally Distributed Model of Reflection in Teacher Education. *Teaching and Teacher Education*, 17(1), 89-106.
- Deniz, L. (1994). *Bilgisayar Tutum Ölçeği'nin Geçerlik, Güvenirlilik ve Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Ertürk, S. (1975). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken-tepe Yayınları.
- Girod, M. & Cavanaugh, S. (2001). Technology as an Agent of Change in Teacher Practice. *THE Journal*, 28(9), 40-47.
- Harmandar, M., Bayrakçeken, S., Kıncal, R.Y., Büyükkasap, E., & Kızılkaya, S. (2000). Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde "Okul Deneyimi" Uygulaması ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148.
- Harris, M.M., & Tassell, F. (2005). The Professional Development School as Learning Organization. *European Journal of Teacher Education*, 28(2), 179-194.
- Ingersoll, R.M. (2001). Teacher Turnover and Teacher Shortages: An Organizational Analysis. *American Educational Research Journal*, 38(3), 449-534.
- Karamustafaoğlu, O. & Akdeniz, A.R. (2002). *Fizik Öğretmen Adaylarının Kazanımları Beklenen Davranışları Uygulama Okullarında Yansıtılabilir Olanakları*, V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara.
- Kern, S.M. (2004). Investigation of a Student Teacher Placement Model that Fosters In-service Education in the USA. *Journal of In-service Education*, 30(1), 29-56.
- Lee, J.C.K., Walker, A., & Bodycott, P. (2000). Pre-service Primary Teachers' Perceptions about Principals in Hong Kong: Implications for Teacher and Principal Education. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 28(1), 53-67.
- Levine, M. (2002). Why Invest in Professional Development Schools? *Educational Leadership*, 59(6), 65-68.

Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarından Doyumlarını Yordayıcı Faktörler

Sağlam, A.Ç. & Sağlam, M. (2002). *Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Derslerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, XI. Eğitim Bilimleri Kongresi, Lefkoşa.

Selçuk, Z. (2000). *Okul Deneyimi ve Uygulama: Öğretmen ve Öğrenci Davranışlarının Gözlenmesi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Sözer, E. (1991). *Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

YÖK/Dünya Bankası (1998). *“Fakülte-Okul İşbirliği”, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi*. Ankara: Öğretmen Eğitimi Dizisi.

Zeichner, K. (1992). Development School Partnership. *Journal of Teacher Education*, 43, 296-307.